

UNIVERZA NA PRIMORSKEM
FAKULTETA ZA MANAGEMENT KOPER

Zaključna projektna naloga

**POBIRANJE IN IZTERJAVA JAVNOFINANČNIH
PRIHODKOV V OBRAVNAVANI ORGANIZACIJI**

Boštjan Vendramin

POVZETEK

V zaključni projektni nalogi smo preučevali pobiranje in izterjavo javnofinančnih prihodkov davčne uprave. Namen naloge je bil ugotoviti učinkovitost davčne uprave pri pobiranju in izterjavi javnofinančnih prihodkov, zato smo za boljšo primerjavo pri analizi vzeli v poštev podatke iz let 2007, 2008 in 2009. Z različnimi aktivnostmi in ukrepi je davčna uprava leta 2009 izterjala 607,6 milijona evrov dolga, kar je za 21,1 % več kot leta 2008 in kar za 48,8 % več kot leta 2007. Po drugi strani pa se skupni davčni dolg iz leta v leto povečuje. Leta 2009 se je davčni dolg povečal za 6 % glede na leto 2008 in za 9 % glede na leto 2007. Ugotovili smo, da je davčna uprava pri pobiranju in izterjavi dolga vse učinkovitejša, po drugi strani pa se davčni dolg iz leta v leto povečuje – predpostavljamo, da zaradi gospodarske krize in posledično vse večje plačilne nediscipline.

Ključne besede: izvršba, davčna uprava, javnofinančni prihodki, proračun, davki, davčni dolg

SUMMARY

In the final project we examined the collection and recovery of government revenues of tax administration. The purpose of the study was to determine the efficiency of tax administration in collecting and recovering of government revenues. To improve the comparison we analyzed the 2007, 2008 and 2009 data. The tax administration collected a debt in amount of 607,6 million EUR through various activities and measures in 2009, representing an increase of 21,1 % compared to 2008 and an increase of 48,8% compared to 2007. On the other hand total tax debt is increasing year after year. In 2009 tax debt increased by 6% compared to 2008 and by 9% compared to 2007. We found out that the tax administration is becoming more and more efficient in debt collection and debt recovery, while tax debt is increasing year after year. We assume the economic crisis and, consequently, increasing payment indiscipline represents the main reasons for the increase in tax debt.

Key words: tax foreclosure, tax administration, government revenues, state budget, taxes, tax debt

UDK: 336.22(043.2)

VSEBINA

1 Uvod	1
1.1 Opredelitev teme in teoretična izhodišča	1
1.2 Namen in cilji	2
1.3 Predvidene metode za doseganje ciljev diplomskega dela.....	2
1.4 Predpostavke in omejitve pri obravnavanju problema.....	3
2 Davčna uprava RS	4
2.1 Organizacija davčne uprave RS	4
2.2 Naloge davčne uprave RS	4
2.3 Davki	6
2.3.1 Sistem neposrednega obdavčenja.....	7
2.3.2 Sistem posrednega obdavčenja.....	7
2.4 Javnofinančni prihodki	10
2.4.1 Sestava proračuna in finančnega načrta	10
2.4.2 Bilanca prihodkov in odhodkov, račun finančnih terjatev in naložb	10
3 Davčna izvršba	14
3.1 Splošno o davčni izvršbi	14
3.2 Udeleženci davčne izvršbe	15
3.3 Uvedba postopka davčne izvršbe	17
3.4 Predmet davčne izvršbe.....	17
4 Aktivnosti in ukrepi davčne izvršbe	21
4.1 Aktivno in pogojno izterljivi davčni dolg	22
4.2 Rezultati davčne izvršbe.....	30
4.3 Pobiranje javnofinančnih prihodkov	31
4.4 Ovire in predlogi ukrepov pri delu davčne izvršbe	33
5 Zaključek	34
Literatura	35
Viri	35

SLIKE

Slika 1: Stanje davčnega dolga.....	23
Slika 2: Prikaz aktivnega in zunajbilančnega dolga 2007.....	24
Slika 3: Prikaz aktivnega in zunajbilančnega dolga 2008.....	24
Slika 4: Prikaz aktivnega in zunajbilančnega dolga 2009.....	25
Slika 5: Delež aktivnega dolga po blagajnah 2007.....	27
Slika 6: Delež aktivnega dolga po blagajnah 2008.....	28
Slika 7: Delež aktivnega po blagajnah 2009.....	29
Slika 8: Struktura pobranih JFP 2007.....	31
Slika 9: Struktura pobranih JFP 2008.....	32
Slika 10: Struktura pobranih JFP 2009.....	32

PREGLEDNICE

Preglednica 1: Dolg na dan 31. 12. v letih 2007, 2008 in 2009 (v EUR).....	22
Preglednica 2: Aktivni dolg po blagajnah na dan 31. 12. 2007, 2008 in 2009 (v EUR).....	26
Preglednica 3: Izterjan dolg v letih 2007, 2008 in 2009 (v EUR).....	30
Preglednica 4: Delež JFP v letih 2007, 2008 in 2009 (v EUR).....	30
Preglednica 5: Podatki o JFP po blagajnah (v milijonih EUR).....	31

KRAJŠAVE

DURS	Davčna uprava Republike Slovenije
JFP	javnofinančni prihodki
DDV	davek na dodano vrednost
ZZZS	Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije
ZPIZ	Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje
TRR	transakcijski račun
CURS	Carinska uprava Republike Slovenije
MF	Ministrstvo za finance
ZUP	Zakon o upravnem postopku

1 UVOD

Vsak državljan se v življenju prej ali slej sreča z davčno upravo, bodisi kot posameznik (izdaja davčne številke, dohodnina, nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča, davek na motorna vozila ...) ali kot podjetje, samostojni podjetnik, društvo (davek na dodano vrednost, davek na dobiček ...).

Davčni upravi plačujemo številne davke in prispevke (dohodnino, davek na dobiček iz kapitala, prispevke za zdravstveno in socialno zavarovanje, davek od dobička ...). Če kot posameznik, podjetje, društvo idr. svojih obveznosti do davčne uprave ne poravnamo pravočasno, imamo dolg do davčne uprave, ki nam ga kasneje v postopku tudi izterja (veljajo izjeme).

V prvem delu zaključne projektne naloge bomo opisali organizacijo in delovanje davčne uprave, tj. kako je davčna uprava teritorialno in organizacijsko urejena ter katere naloge opravlja.

Zaradi preobsežnih nalog, ki so v pristojnosti davčne uprave, bomo podrobneje obravnavali davke in javnofinančne prihodke. Pri javnofinančnih prihodkih se bomo dotaknili tudi proračuna, kajti davčni in nedavčni prihodki, tj. tekoči javnofinančni prihodki, predstavljajo glavni vir prihodkov državnega proračuna.

Glede na izbrano temo bomo v drugem delu zaključne projektne naloge opisali davčno izvršbo in nekatere omejitve.

V zadnjem delu naloge bomo podrobneje analizirali uspešnost pobiranja in izterjave javnofinančnih prihodkov davčne uprave v letih 2007, 2008 in 2009. Skušali bomo ugotoviti, ali je davčna uprava pri pobiranju in izterjavi javnofinančnih prihodkov učinkovita, in poiskati razloge za neučinkovitost.

1.1 Opredelitev teme in teoretična izhodišča

Tema predlagane zaključne projektne naloge je pobiranje in izterjava javnofinančnih prihodkov Davčne uprave Republike Slovenije (DURS).

Temeljna naloga za normalno delovanje države je pobiranje davkov od državljanov. To nalogo pri nas opravlja davčna služba, katere skrb je učinkovita, uspešna in ne nazadnje tudi pravočasna izterjava davčnih obveznosti.

Ko nastane davčna obveznost za davčnega zavezanca, jo mora ta izpolniti v zakonsko predpisanem roku. Če ne pride do pravočasne izpolnitve, nastane davčni dolg, od katerega se morajo plačati tudi zamudne obresti. Instrument, ki ga ima davčna uprava pri tem, je davčna izvršba. Gre za prisilno izterjavo davčnega dolga od zavezancev, ki svojih obveznosti ne izpolnijo prostovoljno.

Davčna izvršba je skrajni ukrep za izterjavo dolga in je urejena v Zakonu o davčnem postopku (DURS 2010b).

Davčni dolg se iz leta v leto povečuje, kljub temu da je davčna služba pri izvršbi vse učinkovitejša. Menimo, da največji problem pri tem predstavlja prav plačilna nedisciplina, ki narašča.

1.2 Namen in cilji

Namen naloge je opisati potek in podrobneje analizirati uspešnost davčne izvršbe. Analizirali bomo stanje davčnega dolga v letih 2007, 2008 in 2009, kajti zelo pomemben je podatek, da davčni dolg konec leta 2009 znaša skoraj 900 milijonov evrov.

Najprej bomo opisali, kako je davčna uprava organizirana, kako deluje, katere davke pobira. Nato bomo opisali postopek davčne izvršbe, nazadnje pa bomo podrobneje analizirali temo pobiranja javnofinančnih prihodkov, davčnega dolga in njegovo konkretno izterljivost.

Cilj je ugotoviti učinkovitost davčne uprave pri pobiranju javnofinančnih prihodkov in posledično najti predloge za izboljšave.

Menimo, da je plačilna nedisciplina pri nas zelo velik problem. Z ekonomsko krizo se plačilna nedisciplina samo še povečuje, tako se velik del podjetij vrti v krogu, kjer po eni strani ne prejmejo plačila za opravljeno delo, prodajo blaga, storitev, po drugi strani pa zaradi neplačil niso zmožni plačevati svojih dobaviteljev, zaposlenih. Zaradi velikih likvidnostnih težav navsezadnje ne morejo plačevati niti davčni upravi in posledično se dolg povečuje. Zaradi tega menimo, da je skrajni čas, da se zakonsko omeji plačilno nedisciplino.

1.3 Predvidene metode za doseganje ciljev zaključne projektne naloge

Za doseganje ciljev zaključne projektne naloge nam bodo služile predvsem analize in interpretacije knjig, člankov in besedil, ki obravnavajo to temo. Pomagali si bomo tudi z

zakoni, podzakonskimi akti, pravilniki in drugimi dokumenti. Pri poslovni analizi nam bodo v veliko pomoč tudi grafi in raziskave.

Kar se tiče metodologije pristopa k obravnavanemu problemu, bomo uporabili opisno pojasnjevalno analizo, kar pomeni, da bomo podrobneje analizirali in primerjali stanje davčnega dolga v letih 2007, 2008 in 2009. Primerjali bomo tudi razmerje med aktivnim in zunajbilančnim dolgom v obravnavanih letih ter neučinkovitost izvršbe davčnega dolga.

1.4 Predpostavke in omejitve pri obravnavanju problema

Hipoteze

Predpostavljamo, da je učinkovitost davčne uprave pri pobiranju davkov in izterljivost tega vse večja, po drugi strani pa se davčni dolg iz leta v leto povečuje. Menimo, da je to posledica plačilne nediscipline.

Omejitve

Tema je preobsežna, da bi lahko podrobno obravnavali celotno vsebino, zato se bomo omejili le na javnofinančne prihodke, predvsem davčne prihodke, stanje dolga in uspešnost izterjave DURS.

2 DAVČNA UPRAVA RS

2.1 Organizacija Davčne uprave RS

Davčna uprava Republike Slovenije (DURS) je organ v sestavi Ministrstva za finance RS. Sedež DURS je v Ljubljani. Sestavljajo jo Generalni davčni urad, 15 davčnih uradov, ustanovljenih za posamezno območje, in posebni davčni urad (DURS 2008).

Davčni uradi so organizacijske enote davčne uprave, ki se ustanavljajo za opravljanje nalog davčne službe na določenem območju ali za določeno področje dela. Izpostave in referati so teritorialne organizacijske enote davčnih uradov (DURS 2010a).

DURS vodi generalna direktorica oziroma generalni direktor, ki vodi tudi Generalni davčni urad. Generalni direktor je za svoje delo in delo službe odgovoren ministru, pristojnemu za finance. Generalni direktor lahko ima dve namestnici oziroma namestnika, ki mu pomagata pri vodenju. Generalni direktor določi namestnika, ki ga nadomešča v primeru odsotnosti ali zadržanosti z vsemi pooblastili. Davčni urad vodi direktorica oziroma direktor. Direktor odloča v davčnem postopku na prvi stopnji. Direktor je za svoje delo in delo davčnega urada odgovoren generalnemu direktorju. Direktor ima namestnika. Namestnik nadomešča direktorja, kadar je ta odsoten ali zadržan (DURS 2010a).

DURS opravlja naloge iz dejavnosti davčne službe, ki obsegajo odmero, obračunavanje, nadzor in izterjevanje davkov in drugih dajatev na podlagi zakona in drugih predpisov (DURS 2010a).

2.2 Naloge Davčne uprave RS

Davčna uprava Republike Slovenije opravlja naloge davčne službe: pobiranje davkov in drugih obveznih dajatev; opravljanje nadzora nad zakonitostjo, pravilnostjo in pravočasnostjo izpolnjevanja davčnih obveznosti, določenih s predpisi o obdavčenju; preprečevanje in odkrivanje davčnih prekrškov ter drugih kaznivih ravnanj, določenih v predpisih za nadzor nad izvajanjem, katerih je pristojna služba, in vodenje postopka za prekrške prekrškovnega organa; prisilna izterjava denarnih terjatev države in samoupravnih lokalnih skupnosti na podlagi zakona, ki ureja splošni upravni postopek, in na podlagi zakona, ki ureja prekrške; izvajanje predpisov Evropske skupnosti (v nadaljnjem besedilu: Skupnosti) in mednarodnih pogodb, ki obvezujejo Slovenijo z delovnega področja službe, sodelovanje in izmenjava podatkov z organi Skupnosti, pristojnimi organi držav članic EU in pristojnimi organi drugih držav; sodelovanje z mednarodnimi organizacijami in strokovnimi združenji s področja

davkov; preučevanje in analiziranje delovanja davčnega sistema in ukrepov davčne politike ter dajanje pobud za reševanje zadev s tega področja; opravljanje drugih nalog, določenih z zakonom ali s predpisom na podlagi zakona (DURS 2010a).

DURS izvaja naloge davčne službe v skladu z zakoni, ki urejajo obdavčevanje in postopek v zvezi z obdavčevanjem, zakonom, ki ureja inšpekcijski nadzor, z drugimi predpisi ter mednarodnimi pogodbami, ki obvezujejo Slovenijo, in v skladu z Zakonom o davčni službi (DURS 2010a).

Generalni davčni urad organizira in usmerja delo službe, spremlja in proučuje njen razvoj ter ustrezno ukrepa za njeno pravilno delovanje; organizira delo davčnih uradov; nadzira delo davčnih uradov v poslovnih prostorih davčnih uradov in pri zavezancih za davek; zagotavlja enotno izvajanje predpisov s področja obdavčevanja in drugih predpisov z delovnega področja službe; organizira in skrbi za enotno izvajanje postopkov davčnega nadzora in davčne izvršbe; opravlja davčne preiskave in razvija metode in tehnike preprečevanja ter odkrivanja davčnih prekrškov in dejanj v zadevah iz pristojnosti službe; odloča v upravnem postopku na prvi stopnji, kadar ta pristojnost izhaja iz zakonov ali drugih predpisov; vzpostavi, organizira, vzdržuje in vodi davčni register; zbira, obdeluje, hrani, daje na razpolago in razkriva podatke s področja dela službe; vzpostavi, vodi vzdržuje in povezuje zbirke podatkov in evidenc s področja dela službe; določa vsebino informacijskega sistema, ga upravlja in skrbi za njegov razvoj, vključno z upravljanjem in razvijanjem sistema za elektronsko davčno poslovanje; predlaga obliko in vsebino obrazcev s področja dela službe; določa in izvaja programe za kadrovske, strokovne in tehnične razvoj službe; pripravlja, organizira in izvaja programe za izobraževanje, izpopolnjevanje in usposabljanje uslužbencev službe; skrbi za izvajanje predpisov Skupnosti, sodeluje in izmenjuje podatke z organi Skupnosti in pristojnimi organi držav članic EU; skrbi za izvajanje mednarodnih pogodb, ki obvezujejo Slovenijo, in sodeluje z davčnimi organi drugih držav in mednarodnimi organizacijami ter strokovnimi organizacijami s področja davčnega sistema; sodeluje z državnimi organi in drugimi strokovnimi organizacijami; skrbi za obveščanje javnosti o delu službe; opravlja druge naloge, določene s tem zakonom ali drugimi predpisi (DURS 2010a).

Davčni urad opravlja odmero davkov in davčno izvršbo odmerjenih davkov; opravlja davčni nadzor in izvaja postopke davčne izvršbe; vodi davčne evidence; neposredno izvaja naloge davčnih preiskav; odloča v davčnem postopku na prvi stopnji, če pristojnost odločanja z zakonom ni prenesena na Generalni davčni urad ali na ministrstvo, pristojno za finance; izvaja postopke davčne izvršbe denarnih terjatev države in samoupravnih lokalnih skupnosti v skladu z zakonom, ki ureja splošni upravni postopek, in zakonom, ki ureja prekrške; izvaja vračila preveč plačanih davkov in pripadajočih obresti; odloča v postopku o davčnih prekrških in o prekrških po tem zakonu na prvi stopnji; opravlja določene naloge s področja delovnih razmerij, strokovnega usposabljanja in izpopolnjevanja delavcev službe; sodeluje z drugimi

inšpekcijskimi organi ter organi policije; strankam daje potrebne informacije o izvajanju predpisov o obdavčevanju in davčnem postopku; opravlja naloge v zvezi z vzdrževanjem davčnega registra; opravlja druge naloge, določene s tem zakonom ali drugimi predpisi (DURS 2010a).

Posebni davčni urad opravlja naloge davčnega urada za: banke, hranilnice, zavarovalnice, družbe, ki prirejajo trajne klasične igre na srečo in posebne igre na srečo, ter družbe, ki prirejajo posebne igre na srečo v igralnih salonih, borze, borznoposredniške družbe, investicijske družbe, družbe za upravljanje, pokojninske družbe in klirinško depotne družbe ter gospodarske družbe, katerih skupni prihodki so v preteklem davčnem letu presegli 50.000.000,00 evrov (DURS 2010a).

2.3 Davki

Davek je denarna dajatev fizičnih in pravnih oseb. Država jih pobira po sili zakona brez lastne protidajatve z namenom, da zadovoljuje kolektivne potrebe in da s tako zbranimi sredstvi gospodarsko in socialno posreduje. Davek je prisilna dajatev, ki je lahko določena le z zakonom. Protidajatve so posredne, država s proračunom financira določene splošne potrebe (nacionalno blagostanje, varnost, izobraževanje ipd.). Davek plačujejo fizične in pravne osebe iz dohodkov, redkeje iz premoženja. Davki zato opravljajo prerazdelitev narodnega dohodka in nimajo samo značaja zadovoljevanja kolektivnih potreb, ampak delujejo tudi kot instrument ekonomske in socialne politike (Tratar in Šinkovec 2002, 15).

Z odmero in pobiranjem davkov se v sodobnih državah praviloma ukvarjajo posebni organi davčne uprave, t. i. davčna uprava. Pri tem jim pogosto pomagajo drugi organi javne uprave, delodajalci in banke. Davčno postopanje temelji na zakonu, ki točno določa temelje prvine obdavčenja (materialno davčno pravo): davčne predmete, davčne zavezance, davčne stopnje, oprostitve in olajšave ter ves davčnopравни postopek (procesno davčno pravo) v zvezi z odmero in pobiranjem posameznih vrst davkov (Žibert 2003, 81).

Davčni postopek je sestavljen iz dveh faz (Žibert 2003, 81-82):

- odmere davka in
- pobiranja ali plačila davka.

Z odmero se davčna obveznost posameznih davčnih zavezancev, predpisana s splošnim pravnim predpisom, konkretizira. Odmera davka davčnemu zavezancu zato predstavlja konkreten pravni akt, ki vsebuje dve bistveni prvini: ugotavljanje davčne osnove ob upoštevanju davčnih oprostitvev in olajšav ter uporabo davčne stopnje na ugotovljeno davčno osnovo.

Fazi odmere sledi faza plačila. V tej fazi se pobere davek. V ta namen se izda ustrezna odločba, opremljena s pravnim poukom glede plačilnega roka in morebitne pritožbe (Žibert 2003, 81–82).

2.3.1 Sistem neposrednega obdavčenja

Obdavčitev dohodkov fizičnih oseb – dohodnina

Dohodnina je davek, ki se plačuje od dohodkov fizičnih oseb, pridobljenih v posameznem koledarskem letu. Dohodnina se odmerja od šest skupin dohodkov, ki so (Kovač 2008, 32-43):

- osebni prejemki,
- dohodek iz kmetijstva,
- dohodek iz dejavnosti,
- dohodek iz kapitala,
- dohodek iz premoženja in
- dohodek iz premoženjskih pravic.

Obdavčitev dohodka pravnih oseb

Obdavčitev dobička pravnih oseb ureja Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb in na njegovi podlagi izdani podzakonski predpisi. V Sloveniji je uveljavljen klasičen sistem obdavčitve dobička pravnih oseb, to je, da je dobiček pravnih oseb obdavčen na ravni pravne osebe, dividende, drugi deleži v dobičku pa pri delničarjih oziroma lastnikih deležev.

2.3.2 Sistem posrednega obdavčenja

Posredni davki ali davki na potrošnjo so javne dajatve, ki se plačujejo od različnih vrst blaga ali storitev, in sicer posredno, ob nabavi oziroma ob potrošnji tega blaga oziroma storitev. Lahko so splošni, kar pomeni, da se plačujejo za vse blago ali storitve, ali specifični, kar pomeni, da se plačujejo le za tisto blago oziroma tiste storitve, ki so z zakonom izrecno navedene. V slovenskem davčnem sistemu imamo uvedeno eno vrsto splošnega posrednega davka, tj. davek na dodano vrednost, in več vrst specifičnih posrednih davkov. Med slednjimi so najpomembnejše trošarine, davek na motorna vozila, davek na promet nepremičnin in okoljske dajatve. Vsi posredni davki so prihodek državnega proračuna, razen davka na promet nepremičnin, ki je prihodek lokalne skupnosti, na območju katere leži nepremičnina, ki je predmet prometa.

Davek na dodano vrednost

Sistem DDV v Sloveniji temelji na potrošni obliki davka na dodano vrednost, s katero se dejansko obdavčuje le končna potrošnja blaga in storitev. Pri obdavčitvi prometa blaga sistem DDV temelji na obdavčitvi po načelu namembnega kraja, na podlagi katerega je blago obdavčeno tam, kjer je porabljeno oziroma uporabljano. S tem je zagotovljena enakopravna obravnava uvoženega blaga in na davčnem območju proizvedenega blaga, hkrati pa je izvoz blaga oproščen plačila DDV.

Trošarine

Trošarina je davek, ki se plačuje ob trošenju teh izdelkov in je namenjen predvsem financiranju države, šele v drugi vrsti se preko trošarin uresničujejo tudi druge politike. Trošarina velja za fiskalno izredno pomemben davek, s katerim se običajno obdavčujejo izdelki, za katere je značilno, da jih načeloma ni mogoče nadomestiti z drugimi podobnimi izdelki in da je povpraševanje po teh izdelkih relativno togo.

Davek na motorna vozila

Cestna motorna vozila so v slovenskem davčnem sistemu obremenjena z več vrstami dajatev. Tako se od prometa motornih vozil plačujeta davek na dodano vrednost in davek na motorna vozila. Posredno pa lahko kot obvezno dajatev na motorna vozila štejemo tudi letno povračilo za ceste (plačuje se vsako leto ob registraciji vozila) in cestnino (uporabnina za avtocesto).

Večina držav članic EU ima poleg davka na dodano vrednost uvedene posebne, dodatne prometne davke od motornih vozil. Tako tudi Slovenija dodatno (poleg DDV) obdavčuje motorna vozila, kar določa Zakon o davkih na motorna vozila. Davek od motornih vozil se plačuje po progresivni lestvici od prodajne cene vozila.

Davek na nepremičnine

Področje obdavčitve posedovanja nepremičnin v Sloveniji opredeljuje en sam davčni zakon, in sicer Zakon o davkih občanov, s katerim se odmerja davek od premoženja fizičnih oseb. Premoženje pravnih oseb v obstoječi davčni zakonodaji ni neposredno obdavčeno. V veljavnem pravnem sistemu pa s teoretičnega vidika obstaja nekaj različnih dajatev, ki imajo v bistvu vlogo davka na nepremičnine oziroma dopolnjujejo obstoječ davčni sistem. To sta predvsem nadomestilo za uporabo stavbnih zemljišč, ki ga tako za fizične kot pravne osebe predpisuje Zakon o stavbnih zemljiščih, posredno pa tudi pristojbina za vzdrževanje gozdnih cest, ki jo predpisuje Zakon o gozdovih in predstavlja neke vrste davek na gozdna zemljišča z dostopno infrastrukturo v lasti fizičnih in pravnih oseb. S praktičnega vidika lahko kot pravi

dajatvi na posedovanje nepremičnin štejejo le davek od premoženja oziroma njegov del, ki določa davek na posest stavb, in nadomestilo za uporabo stavbnih zemljišč.

Davek na posest stavb

Davek na posest stavb je v bistvu davek na določene nepremičnine. Obdavčene so le stanovanjske stavbe in deli stavb, garaže ter prostori za počitek in rekreacijo, in to le v primeru, da so v lasti oziroma uporabi fizičnih oseb. Zavezanec za davek na posest stavb je lastnik oziroma uživalec, ne glede na to, ali ga uporablja zavezanec sam ali ga daje v najem.

Z Zakonom o financiranju občin je davek od premoženja določen kot prihodek občin, na območju katerih ležijo stavbe oziroma prostori za počitek in rekreacijo. Zaradi obsežnih olajšav je davek od premoženja relativno skromen prihodkovni vir.

Nadomestilo za uporabo stavbnega zemljišča

Zakon določa, da se nadomestilo plačuje za zazidana in nezazidana stavbna zemljišča na območjih z dostopnostjo do komunalne infrastrukture in električnega omrežja. Nadomestilo za uporabo nezazidanega stavbnega zemljišča se plačuje od površine zemljišča, nadomestilo za uporabo zazidanega stavbnega zemljišča pa od stanovanjske oziroma poslovne površine stavbe. V praksi za večino občin v Sloveniji nadomestilo pobira davčni organ in to na enak način kot davek od premoženja. Tudi nadomestilo za uporabo stavbnih zemljišč je izključni prihodek občin in eden najpomembnejših samostojnih virov, saj v povprečju prispeva okoli 16 % vseh prihodkov občin v Sloveniji.

Davek na dediščine in darila

Zavezanci za davek na dediščine in darila so v Sloveniji v skladu z Zakonom o davkih občanov fizične osebe, ki premoženje podedujejo, dobijo v dar ali prejmejo preko pogodbe o dosmrtnem preživljanju. Davka so oproščeni dediči in obdarjenci prvega dednega reda, za stanovanja pa tudi drugih dednih redov, če nimajo drugega stanovanja, in kmetje po Zakonu o kmetijskih zemljiščih za kmetijska zemljišča ali kmetijo. Davek na dediščine in darila je v skladu z Zakonom o financiranju občin opredeljen kot izključni vir občinskega proračuna občine, v kateri ima zavezanec stalno prebivališče, oziroma v primeru, da gre za podedovano ali podarjeno nepremičnino, občine, na območju katere se nahaja nepremičnina.

Davek na dobitke od iger na srečo

Zakon o davkih občanov določa tudi davek na dobitke od iger na srečo. Zavezanec za ta davek je fizična oseba, ki zadene dobitek. Davek se obračuna ob izplačilu dobitka. Tudi davek

na dobitke od iger na srečo pripada občini, na območju katere ima prejemnik dobitka stalno prebivališče (Kovač 2008, 32–43).

2.4 Javnofinančni prihodki

2.4.1 Sestava proračuna in finančnega načrta

Proračun sestavljajo splošni del, posebni del in načrt razvojnih programov. Splošni del proračuna sestavljajo skupna bilanca prihodkov in odhodkov, račun finančnih terjatev in naložb ter račun financiranja (ZJF).

S splošnim delom proračuna dobimo odgovor na vprašanje, kaj vplačujemo oziroma terjamo, posojamo ali dobimo vrnjeno v proračun ter kaj, s kakšnimi tokovi uravnavamo dolg države oziroma kako financiramo proračunski primanjkljaj (Cvikl in Korpič-Horvat 2007, 39–40).

Posebni del proračuna sestavljajo finančni načrti neposrednih uporabnikov. Načrt razvojnih programov sestavljajo letni načrti oziroma načrti razvojnih programov neposrednih uporabnikov, ki so opredeljeni z dokumenti dolgoročnega razvojnega načrtovanja, s posebnimi zakoni ali drugimi predpisi (ZJF).

V splošnem in posebnem delu proračuna se prikažejo (ZJF):

- ocena realizacije prejemkov in izdatkov za preteklo leto in
- ocena realizacije prejemkov in izdatkov za tekoče leto.

V splošnem in posebnem delu proračuna se prikaže tudi načrt prejemkov in izdatkov za prihodnje leto. Predmet sprejemanja v državnem zboru oziroma občinskem svetu je samo načrt prejemkov in izdatkov za prihodnje leto (ZJF).

2.4.2 Bilanca prihodkov in odhodkov, račun finančnih terjatev in naložb

V bilanci prihodkov in odhodkov se izkazujejo prihodki, ki obsegajo (ZJF):

- davčne prihodke, ki zajemajo tudi prispevke;
- nedavčne prihodke;
- kapitalske prihodke;
- prejete donacije iz domačih in tujih virov;
- transferne prihodke;
- prejeta sredstva iz Evropske unije.

V bilanci prihodkov in odhodkov se izkazujejo odhodki, ki obsegajo (ZJF):

- tekoče odhodke;
- tekoče transferje;
- investicijske odhodke in
- investicijske transferje.

V računu finančnih terjatev in naložb se izkazujejo vsa prejeta sredstva od vrnjenih posojil, od prodaje kapitalskih vlog in vsa sredstva danih posojil ter za nakup kapitalskih naložb (ZJF).

V računu financiranja se izkazujejo odplačila dolgov in zadolževanje, ki je povezano s financiranjem presežkov odhodkov nad prihodki v bilanci prihodkov in odhodkov, presežkov izdatkov nad prejemki v računu finančnih terjatev in naložb ter s financiranjem odplačil dolgov v računu financiranja. V računu financiranja se prav tako izkazujejo načrtovane spremembe denarnih sredstev na računih proračuna v proračunskem letu (ZJF).

Javnofinančni prihodki po novi ekonomski klasifikaciji obsegajo šest osnovnih skupin prihodkov (Ministrstvo za finance RS 2011, 119-120):

Davčni prihodki

Davčni prihodki zajemajo vse vrste obveznih, nepovratnih in nepoplačljivih dajatev, ki jih davkoplačevalci vplačujejo v dobro proračunov. Vključujejo vse vrste davkov, ki so določeni s posebnimi zakoni.

Med davčne prihodke se skladno z novo ekonomsko klasifikacijo uvršča tudi vse obvezne prispevke za socialno varnost, to je prispevke zaposlenih, delodajalcev in samozaposlenih, ki se vplačujejo v državni proračun in v oba sklada obveznega socialnega zavarovanja, to je Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje ter Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Med davčne prihodke se tako razvrščajo naslednje skupine prihodkov (Ministrstvo za finance RS 2011, 119-120):

- Davki na dohodek in dobiček: v to skupino javnofinančnih prihodkov spadajo dohodnina kot kompleksni davek na dohodke posameznikov (ki je razčlenjena na posamezne podzvrsti dohodnine) in davek od dobička pravnih oseb.
- Prispevki za socialno varnost obsegajo obvezne prispevke za vse vrste socialnega zavarovanja, ki se nadalje razvrščajo v prispevke zaposlenih (delojemalcev) za posamezne namene socialnega zavarovanja, prispevke delodajalcev, prispevke samozaposlenih in ostale prispevke za obvezno socialno zavarovanje. Različne prostovoljne sheme socialnega zavarovanja ne sodijo med obvezne prispevke (prostovoljno zdravstveno

zavarovanje, dokupi delovne dobe ipd.) in se po novi ekonomski klasifikaciji razvrščajo med nedavčne prihodke.

- Davki na premoženje: v to skupino davkov sodijo davki na uporabo, lastništvo ali prodajo premoženja (premičnin in nepremičnin) in se zaračunavajo bodisi v določenih časovnih intervalih, v enkratnem znesku ali ob prenosu lastništva. Sem sodijo tudi davki na spremembo lastništva nad premoženjem zaradi dedovanja, daril ali drugih transakcij.
- Domači davki na blago in storitve: davki na blago in storitve zajemajo dajatve na proizvodnjo, pridobivanje, prodajo, prenos, dajanje v najem blaga in storitev ter dajatve v zvezi z uporabo ali izdajo dovoljenja za uporabo blaga ali izvajanjem storitev. V to kategorijo davčnih prihodkov sodijo tudi davki na posebne storitve (posebni prometni davki od iger na srečo in na igralne avtomate), dajatve na uporabo motornih vozil (registracijske takse) ter drugi davki na uporabo blaga in storitev ter na dovoljenja za izvajanje določenih storitev (v to skupino se torej razvrščajo takse za obremenjevanje vode, komunalne, požarne, prenočitvene, krajevne takse, cestnine idr.). V to kategorijo sodijo tudi davki, ki se zaračunavajo ob uvozu na meji. Prav tako v to kategorijo sodijo tudi davki na pridobivanje, obdelavo ali proizvodnjo rudnin in drugih naravnih bogastev.
- Davki na mednarodno trgovino in transakcije: ta kategorija davčnih prihodkov zajema vse dajatve na mednarodno trgovino: carine in druge uvozne dajatve, izvozne davščine in druge vrste dajatev v mednarodnih transakcijah.
- Drugi davki: v to kategorijo se razvrstijo ostale vrste davčnih dajatev, ki jih ni mogoče zajeti med prej navedene skupine davčnih prihodkov.

Nedavčni prihodki

Nedavčni prihodki obsegajo vse nepovratne in nepoplačljive prihodke, ki niso uvrščeni v skupino davčnih prihodkov. V to skupino uvrščamo prihodke iz naslova udeležbe pri dobičku, prihodke od upravljanja državnega oziroma občinskega premoženja, takse in pristojbine, denarne kazni, prihodke od prodaje blaga in storitev, dodatne prostovoljne prispevke za socialno varnost. Davčni in nedavčni prihodki skupaj tvorijo tekoče javnofinančne prihodke.

Kapitalski prihodki

Kapitalski prihodki so prihodki, ki so realizirani iz naslova prodaje stvarnega (fizičnega) premoženja, to je prodaje zgradb, opreme, drugih osnovnih sredstev, zemljišč, zalog in interventnih oziroma blagovnih rezerv ter nematerialnega premoženja (patentov, licenc, blagovnih znamk).

Prejete donacije iz domačih in tujih virov

Prejete donacije iz domačih in tujih virov so tiste vrste tekočih in kapitalskih prihodkov, ki pomenijo nepovratna plačila in prostovoljna nakazila sredstev, prejeta bodisi iz domačih virov ali tujine.

Transforni prihodki

Transforni prihodki so vsa sredstva, ki jih posamezna institucija javnega financiranja prejema iz drugih javnofinančnih institucij, to je iz državnega proračuna, proračunov lokalnih skupnosti ali iz enega od skladov socialnega zavarovanja. Tovrstni prihodki niso izvorni javnofinančni prihodki (pridobljeni iz naslova davščin, nedavčnih ali kapitalskih prihodkov), niti niso prihodki, pridobljeni iz naslova prodaje proizvodov in storitev, ampak pomenijo transfere sredstev med posameznimi javnofinančnimi institucijami.

Sredstva, prejeta iz Evropske unije

To so sredstva, prejeta iz EU, ki jih prejme Slovenija kot članica EU na podlagi pogodb in dogovorov iz proračuna EU (Cvikl in Korpič-Horvat 2007, 40–41).

3 DAVČNA IZVRŠBA

3.1 Splošno o davčni izvršbi

Če davčni zavezanec v predpisanem roku ne poravnava svojih obveznosti, davčni organ začne izvršbo. Izvršbo lahko izvede na vsem premoženju ali premoženjskih pravicah dolžnika. Izvršba se lahko izvede tudi na posojilih in predplačilih. Dolžnik mora na zahtevo predložiti seznam premoženja skupaj z dokazili o lastninskih in drugih pravicah (SLONEP 2008).

Sam postopek je urejen v Zakonu o davčnem postopku, pri izvajanju pa se uporabljajo tudi določbe nekaterih drugih zakonov.

Davčni organ ne izterjuje le davčnih obveznosti, temveč tudi neplačane obveznosti, ki so jih odmerili drugi organi, in te so s posebnimi zakoni naložene v izterjavo davčnemu organu. To so tako imenovane tuje terjatve (npr. prispevek za zdravstveno zavarovanje, prispevek za pokojninsko zavarovanje ...).

Davčna izvršba, ki jo uvede davčni organ z izdajo sklepa o davčni izvršbi, je na podlagi Zakona o davčnem postopku dovoljena na (ZDAVP-2):

- sredstva dolžnika na računih pri bankah, hranilnicah;
- plačilo, nadomestilo plače, druge prejemke iz delovnega razmerja;
- terjatve dolžnika;
- premično premoženje dolžnika;
- nepremično premoženje dolžnika;
- delež družbenika – dolžnika.

Z drugimi besedami je davčna izvršba možna na vse dohodke, premoženjske pravice, terjatve in premoženje dolžnika, ki ni izvzeto iz davčne izvršbe.

Davčna izvršba davčnih obveznosti pomeni uporabo prisilnih sredstev in poseg v pravice in premoženje posameznika. V postopku ima zavezanec, ki je dolžnik, položaj pasivne stranke. Pri izvajanju zakonskih pooblastil, ki jih ima oseba, ki vodi postopek izvršbe, ta postopka ne more voditi samovoljno, ampak mora spoštovati (ZDAVP-2):

- načelo sorazmerja med sredstvi davčne izvršbe in zneskom terjanelega davka, kar pomeni, da je davčni organ dolžan uporabiti tista sredstva davčne izvršbe, ki so glede na okoliščine primera sorazmerna znesku davka, ki ga je treba izterjati;
- načelo upoštevanja osebnega dostojanstva dolžnika, kar je osnovno načelo pri vodenju postopka davčne izvršbe in pomeni, da se v navedenem postopku izvršilna dejanja ne morejo opravljati na način, da bi prizadeli osebnost in dostojanstvo zavezanca. To načelo

od uradne osebe, ki vodi postopek, hkrati terja, da dolžniku v postopku omogoči, da zavaruje svoje pravice in interese, ki temeljijo na zakonu;

- načelo, da mora davčni organ pri opravljanju davčne izvršbe poskrbeti, da je ta za dolžnika čim manj neugodna. za dolžnika je treba izbrati najmanj boleč način izvršbe, ob tem, da bo dosežen osnovni cilj davčne izvršbe, to je plačilo dolga. Navadno si načini sledijo po zaporedju izterjava dolga iz denarnih sredstev, izterjava dolga iz terjatev, izterjava dolga iz premoženega premoženja ter kot zadnje izterjava dolga iz nepremičnega premoženja ali deleža družbenika.

3.2 Udeleženci davčne izvršbe

V postopku davčne izvršbe je udeleženih več oseb. Subjekta postopka davčne izvršbe, brez katerih tega postopka ne more biti, sta:

- davčni organ kot upnik ali izvrševalec izvršbe (ko gre za tuje terjatve);
- stranka, zavezanec kot dolžnik.

Davčni organ ima v postopku davčne izvršbe položaj aktivne stranke. Po uradni dolžnosti začne postopek davčne izvršbe zoper dolžnika, ki davka ni plačal v zakonsko določenem roku.

Dolžnik ima v postopku davčne izvršbe položaj pasivne stranke, to je osebe, zoper katero se uvede in vodi postopek davčne izvršbe po uradni dolžnosti.

V vlogi dolžnika v postopku davčne izvršbe davčnih in drugih obveznosti nastopajo:

- fizične osebe;
- samostojni podjetniki posamezniki in druge osebe, ki opravljajo samostojno dejavnost – zasebniki;
- pravne osebe (osebne in kapitalske družbe, civilnopravne osebe, med njimi zlasti društva).

Dolžnik kot fizična oseba ali zasebnik, ki ima procesno sposobnost, torej sposobnost samostojno nastopati in opravljati dejanja v postopku, se postopka davčne izvršbe praviloma udeležuje sam.

Dolžnika, ki nima procesne sposobnosti, zastopa njegov zakoniti zastopnik. Mladoletne osebe npr. zastopajo starši (ZZZDR). Prav tako starši zastopajo tudi polnoletnega otroka, ki zaradi telesne ali duševne prizadetosti ni sposoben skrbeti za svoje pravice.

Pravne osebe opravljajo dejanja v postopku davčne izvršbe po zakonitem zastopniku, ki ga določa zakon oziroma splošni akt pravne osebe v skladu z zakonom.

Dolžnik oziroma njegov zakoniti zastopnik lahko v postopku davčne izvršbe določita tudi pooblaščenca, ki je lahko vsakdo, ki je poslovno popolnoma sposoben, odvetnik, odvetniška družba. Dejanja, ki jih opravi pooblaščenec v mejah pooblastila, imajo enak pravni učinek, kot če bi jih opravila stranka sama. Mora pa se izkazati s pooblastilom, ki se lahko da pisno ali ustno na zapisnik.

V davčnem postopku lahko kot udeleženci postopka nastopajo tudi tretje osebe, in sicer (ZDAVP-1):

1. Dolžnikov zakonec ali drugi člani gospodinjstva:

- če davka ni mogoče izterjati iz premoženja dolžnika – fizične osebe, se ta izterja iz premoženja ožjih družinskih članov, ki so to premoženje kakor koli dobili od dolžnika v letu oziroma po letu, v katerem je nastala davčna obveznost, do vrednosti tako pridobljenega premoženja;
- na javni dražbi lahko nastopa dolžnik ali njegov družinski član, vendar zarubljenih stvari ne more kupiti pod vrednostjo, ki je bila ugotovljena pri rubežu.

2. Osebe, ki menijo, da je bila z izvršbo zoper dolžnika prizadeta kakšna njihova pravica:

- banke, hranilnice, dolžnikov dolžnik, izplačevalec osebnega prejemka;
- kdor izkaže za verjetno, da ima na predmetu davčne izvršbe pravico, ki preprečuje izvršbo;
- v primeru ugovora dolžnika, da so zarubljene premičnine last tretje osebe, vendar za to nima dokazov.

3. Policija:

- na podlagi zaprosila izterjevalca, ki sam ne more izvršiti davčne izvršbe, ker naleti na fizično upiranje, zavaruje izterjevalca pri izvršitvi sklepa;
- na podlagi zaprosila opravlja prisilne privedbe davčnih dolžnikov.

4. Polnoletni člani gospodinjstva dolžnika:

- rubež premičnih stvari se lahko opravi v navzočnosti dolžnika ali koga od polnoletnih članov njegovega gospodinjstva in ene priče.

5. Priče:

- pri rubežu premičnih stvari mora biti poleg dolžnika ali polnoletnega člana njegovega gospodinjstva navzoča priča;
- če dolžnik ali član njegovega gospodinjstva ni prisoten pri rubežu, morata biti navzoči dve priči;
- dve priči morata biti navzoči pri rubežu premičnih stvari dolžnika – pravne osebe, če zastopnik pravne osebe ni navzoč.

6. Cenilci:
  - izterjevalec hkrati z rubežem opravi cenitev zarubljenih predmetov, po potrebi pa lahko pokliče tudi posebnega cenilca.
7. Ponudniki na javni dražbi:
  - ponudniki ne morejo biti osebe, zaposlene na DURS, njihovi zakonci oziroma osebe, s katerimi živijo v življenjski skupnosti, njihovi družinski člani.
8. Kupci na javni dražbi ali komisijski prodaji.
9. Pravni nasledniki (pri fizičnih in pravnih osebah).
10. Ožji družinski člani (pri poročtvu).

3.3 Uvedba postopka davčne izvršbe

Davčno izvršbo začne davčni organ z izdajo sklepa o davčni izvršbi. Pred začetkom davčne izvršbe davčni organ dolžniku pošlje obvestilo, v katerem navede znesek zapadlega oziroma zapadlih neplačanih davkov in ga pozove, da davek plača v roku osmih dni od dneva vročitve obvestila. Če dolžnik tudi na podlagi obvestila ne plača zapadlega davka, davčni organ zoper dolžnika začne davčno izvršbo (ZDAVP-2).

Davčni organ lahko s sklepom o davčni izvršbi seže na vsako dolžnikovo premoženje ali premoženjsko pravico, če ni z zakonom izvzeta iz davčne izvršbe (ZDAVP-2).

3.4 Predmet davčne izvršbe

Prisilna izterjava davkov poseže na vse dohodke, terjatve, denarna sredstva, premoženje in premoženjske oziroma materialne pravice davčnega dolžnika, če od tega niso izvzete po Zakonu o davčnem postopku. Možno je poseči tudi na premoženje, ki ga ima davčni dolžnik pri tretjem, tako tudi na morebitne vložke v kapitalskih družbah. Poseže se lahko tudi na vse vrste posojil in predplačil, ki jih zavezanec dobi od tretjih.

Pri prisilni izterjavi davka iz kmetijstva se lahko poseže tudi na premoženje dolžnikovega zakonca in drugih članov gospodinjstva, ki so kot lastniki, imetniki pravice uporabe oziroma uživalci vpisani v zemljiški knjigi (Tratar in Šinkovec 2002, 135–136).

Za izterjavo davka je dovoljeno seči tudi na vse vrste posojil in predplačil, ki jih dolžnik prejme od tretjih oseb (ZDAVP-2):

- denarne prejemke dolžnika;
- nematerializirane vrednostne papirje;
- dolžnikova sredstva pri bankah in hranilnicah;
- druge denarne terjatve dolžnika, ki jih ima dolžnik do svojih dolžnikov;
- dolžnikove premičnine;
- nazadnje se lahko davčna izvršba opravi na nepremičnine.

Prisilna izterjava iz nepremičnega premoženja in vložka družbenika v pravni osebi je dovoljena le, če davkov ni bilo mogoče izterjati iz dolžnikovih dohodkov, terjatev in premičnega premoženja, torej, ko ni drugih možnosti za poplačilo dolga. Prisilno izterjavo opravi sodišče, kjer leži nepremičnina, po pravilih Zakona o izvršilnem postopku.

Pri izvršbi lahko davčni organ poseže na vse premoženje in premoženjske pravice dolžnika, razen na tiste, ki so po zakonu izrecno izvzete iz izvršbe.

Denarni prejemki, ki so izvzeti iz davčne izvršbe (ZDAVP-2):

- preživnine na podlagi zakona, ki ureja zakonsko zvezo in družinska razmerja, in nadomestila preživnine, izplačana na podlagi zakona, ki ureja jamstveni in preživninski sklad;
- odškodnine zaradi telesne poškodbe po zakonu, ki ureja invalidsko zavarovanje;
- denarne socialne pomoči po zakonu, ki ureja socialno varstvo;
- starševski dodatki, otroški dodatki, dodatki za nego otroka in pomoči ob rojstvu otroka, dodatek za veliko družino po zakonu, ki ureja družinske prejemke;
- štipendije ter pomoči učencem in študentom za opravljeno obvezno praktično delo v vzgojno-izobraževalnem procesu;
- nadomestilo za invalidnost po zakonu, ki ureja družbeno varstvo duševno in telesno prizadetih oseb;
- dodatek za pomoč in postrežbo;
- prejemki od občasnega dela invalidov, ki niso v delovnem razmerju in so vključeni v programe po predpisih, ki urejajo socialno varstvo, in po predpisih, ki urejajo zaposlitveno rehabilitacijo in zaposlovanje invalidov;
- oskrbnine po zakonu, ki ureja rejniško dejavnost;
- sredstva, pridobljena za odpravo posledic naravnih nesreč ali škode na področju kmetijstva, gozdarstva, ribištva, veterine ali fitosanitarnem področju na podlagi predpisov, ki urejajo nesreče ali škode;
- nepovratna denarne sredstva in denarna sredstva, pridobljena na podlagi ugodnih posojil ali poslov z jamstvi, ki se štejejo kot oblike državnih pomoči po zakonu, ki ureja pomoč družbam v težavah, razen kadar so sredstva pridobljena v zvezi z opravljanjem dejavnosti,

kakor je določena v 46. členu ZDOH-2, ali v zvezi z opravljanjem osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti, kakor je določena v 69. členu ZDOH-2;

- prejemki vojaških obveznikov v času izvrševanja vojaške dolžnosti, državljanov v času opravljanja nadomestne civilne službe oziroma usposabljanja za zaščito in reševanje.

Predmeti, ki so izvzeti iz davčne izvršbe (ZDAVP-2):

- obleka, obutev, perilo, posteljnina, posoda, pohištvo, štedilnik, hladilnik, pralni stroj in druge za gospodinjstvo potrebne stvari ter drugi predmeti za osebno rabo, če so nujni dolžniku in članom njegovega gospodinjstva;
- hrana in kurjava, če so nujni dolžniku in članom njegovega gospodinjstva za šest mesecev;
- delovna in plemenska živina, kmetijski stroji in druge delovne priprave, ki so dolžniku kmetu nujni za opravljanje kmetijske dejavnosti, ter seme za uporabo na njegovem gospodarstvu in krma za živino za štiri mesece;
- redi, medalje, vojne spomenice in druga odličja in priznanja, poročni prstan, osebna pisma, rokopisi in drugi osebni dolžnikovi spisi ter slike oziroma fotografije družinskih članov;
- medicinsko-tehnični pripomočki, ki so dolžniku potrebni za zdravljenje in medicinsko rehabilitacijo in so opredeljeni v pravilih, ki urejajo obvezno zdravstveno zavarovanje;
- gasilska zaščitna in reševalna oprema ter druga sredstva za zaščito, reševanje in pomoč.

Omejitve izvršbe proti pravnim osebam in podjetniku

Namen omejitev izvršbe proti pravnim osebam in podjetniku je tem dolžnikom zagotoviti vsaj najnujnejše opravljanje njihove gospodarske dejavnosti oziroma proizvodnje. V vsakem primeru je izvršba dovoljena le na tistih predmetih, ki pravnim osebam niso nujno potrebni za opravljanje dejavnosti oziroma nalog. Zato ni mogoče zarubiti strojev, orodja in drugih delovnih priprav v obsegu, kot so dolžniku nujno potrebni za opravljanje njegove dejavnosti. Iz izvršbe so izvzete tudi surovine, polizdelki, namenjeni za predelavo, in pogonsko gorivo, vse skupaj v količini, ki zadošča za enotedensko povprečno proizvodnjo (Volk 2009, 73).

Če dolžnik davka ne plača v roku šestih mesecev od dneva zapadlosti, se davek ne glede na gornje lahko izterja tudi iz sredstev, s katerimi opravlja dejavnost, če se je v tem času brez uspeha poskušala opraviti davčna izvršba iz dohodkov in drugega premoženja (ZDAVP-2). Pri izvršbi na denar na bančnih računih za posameznike in samostojne podjetnike, ki jo davčna uprava uporabi za poplačilo neporavnanih davčnih obveznosti, velja, da davčna uprava lahko seže le do dveh tretjin minimalne plače (Fidermuc 2010).

Davčna izvršba je ukrep, ki ga omogoča zakon o davčnem postopku. Ta tudi predpisuje, koliko denarja sme davčna uprava zajeti z računa, ali bolje, koliko ga mora pustiti na njem,

kar je odvisno od lastnika, saj so merila drugačna za pravne osebe, samostojne podjetnike in posameznike. Na Generalnem davčnem uradu pojasnjujejo: »Pri blokadi transakcijskega računa pravne osebe se sredstva blokirajo v celoti, pri fizični osebi in samostojnem podjetniku pa ne, saj mora davčna uprava pri teh dveh skupinah zavezancev upoštevati omejitve pri izvršbi na denarnih sredstvih, ki jih za obe skupini zavezancev predpisuje Zakon o davčnem postopku. Dolžniku fizični osebi, torej posamezniku in s. p., je mogoče z računa zarubiti dve tretjini prejemkov, vendar tako, da mu ostane najmanj 70 odstotkov minimalne plače. Takšna omejitev velja tudi pri davčni izvršbi iz drugih denarnih prejemkov, ki jih dolžnik prejema na račune pri bankah in hranilnicah.« (Fidermuc 2010) Davčna uprava si mora torej dolg poplačati po obrokih, če bi z enkratnim zajetjem z računa preseгла zakonsko omejitvev.

Stroške izvršbe plača dolžnik, razen če se dokaže, da izvršba ni bila upravičena. Zoper izvršbo se je mogoče pritožiti, vendar pritožba ne zadrži začetka izvršbe. Izvršba se ustavi, če je davek plačan, če izvršba ni dovoljena, če se opravi proti komu, ki ni dolžnik, porok ali garant, davek ugasne, zastara pravica do izvršbe ali če je odpravljen, spremenjen ali razveljavljen izvršilni naslov ali razveljavljeno potrdilo o izvršljivosti (SLONEP 2010).

Obstaja tudi možnost zavarovanja davčnega dolga. To je institut, kjer se davčni organ zavaruje pred nevarnostjo, da bo zavezanec onemogočil ali precej otežil izpolnitev davčne obveznosti. Zakon omogoča veliko načinov zavarovanja davčnega dolga: prepoved izplačila denarnih sredstev banki ali hranilnici; zavezančevemu dolžniku lahko prepove izplačilo zavezančeve terjatve; zavezancu prepove razpolagati z njegovim premičnim premoženjem. ZDAVP-2 v 117. členu opredeljuje instrumente zavarovanj: bančne garancije, garantno pismo zavarovalnice, cirkularno certificirani ček in mnoge druge instrumente. Davčni organ lahko te ukrepe izvede za izterjavo davčnega dolga, torej še preden je izdal odmerno odločbo, ne pa, preden je nastala davčna obveznost (Škof 2007, 112).

4 AKTIVNOSTI IN UKREPI DAVČNE IZVRŠBE

Davčni organ se v postopkih davčne izvršbe poslužuje različnih aktivnosti in ukrepov s ciljem izterjave dolga. Pisno opominjanje in telefonsko opominjanje je najbolj pogosta aktivnost, s katero DURS promovira prostovoljno plačilo dolga. Davčni organ dolžnika pozove k plačilu in ga opozori na posledice neplačila dolga ter na stroške ob morebitni uvedbi postopka davčne izvršbe. Prostovoljno plačilo davka pomeni prihranek za dolžnika in davčni organ. Dolžnik se izogne stroškom, ki so povezani s prisilno izterjavo dolga, davčni organ pa stroškom tiskanja in pošiljanja sklepov o davčni izvršbi (DURS 2010b).

Če dolžnik dolžnega davka ne poravnava prostovoljno, davčni organ začne z ukrepi davčne izvršbe, in sicer z izdajo sklepa o davčni izvršbi. S sklepom o davčni izvršbi lahko davčni organ zarubi (DURS 2010b):

- dolžnikove denarne prejemke;
- dolžnikova denarna sredstva pri bankah in hranilnicah;
- dolžnikove terjatve;
- vrednostne papirje;
- premoženo premoženje.

Davčni organ zarubljeno premoženo premoženje oceni in proda na javni dražbi, z zbiranjem ponudb ali z neposredno pogodbo. V nekaterih primerih da davčni organ dolžniku pooblastilo, da premoženo premoženje proda sam. Z dobljeno kupnino se poplača davčni dolg dolžnika. Če dolga ni mogoče izterjati iz denarnih prejemkov, sredstev na računih, terjatev, premožnega premoženja ali vrednostnih papirjev dolžnika, se lahko davčni organ odloči za posebno obliko davčne izvršbe na dolžnikovo nepremično premoženje in delež družbenika v družbi ter iz premoženjskih pravic. Omenjene posebne oblike davčne izvršbe opravi sodišče v skladu z zakonom, ki ureja izvršbo in zavarovanje (DURS 2010b).

Stečaj in izbris dolžnika iz Poslovnega registra Slovenije sta skrajna ukrepa za odstranitev neplačnikov s trga, ki se jih davčni organ poslužuje s ciljem poplačila dolga. Davčni organ kot upnik lahko zahteva uvedbo stečajnega postopka ali svoje terjatve prijavi v že začeti stečajni postopek (DURS 2010b).

V letu 2009 je davčni organ zahteval uvedbo stečajnega postopka zoper 31 dolžnikov, ki so bili dolžni 9,4 mio EUR. Sodišče je v tem obdobju zaključilo stečaje v 18 primerih. Po zaključenih stečajnih postopkih je bilo poplačano zgolj 0,4 mio EUR (DURS 2010b).

4.1 Aktivno in pogojno izterljivi davčni dolg

Izpolnitev davčne obveznosti je temeljna obveznost davčnega zavezanca, ki jo mora izpolniti ne glede na svoje druge obveznosti. Davčna obveznost se izpolni s plačilom davka v zakonsko predpisanem roku po nastanku davčne obveznosti. V primeru neizpolnitve nastane davčni dolg, od katerega se morajo plačati tudi zamudne obresti (DURS 2010b).

Davčni dolg je sestavljen iz aktivnega davčnega dolga in pogojno izterljivega davčnega dolga -zunajbilančni dolg (DURS 2010b).

Zakon o davčnem postopku definira samo pogojno izterljivi davčni dolg, v 109. členu. Davek se šteje za pogojno izterljivega, če (ZDAVP-2):

- se ne more poplačati niti v postopku davčne izvršbe, pravica do izterjave pa še ni zastarala;
- se je davčni zavezanec – fizična oseba odselil neznano kam ali ga je sodišče razglasilo za pogrešanega ali za opravilno nesposobnega in ni pustil oziroma nima nobenega premoženja, iz katerega bi se lahko davek poplačal, pravica do izterjave pa še ni zastarala;
- ni bil plačan v petih letih po poteku koledarskega leta, ko je nastala davčna obveznost, oziroma v petih letih po poteku koledarskega leta, do katerega je bilo odloženo plačilo davka oziroma je bilo dovoljeno obročno plačilo ali je bil zadržan postopek davčne izvršbe ali je bil odložen začetek davčne izvršbe pod pogojem, da ni nastopilo zastaranje;
- je bil pri zavezancu za davek začel postopek prisilne poravnave;
- je bil pri zavezancu za davek začel stečajni postopek;
- od dneva smrti davčnega zavezanca do dneva pravnomočnosti sklepa o dedovanju.

Ves ostali dolg se šteje za aktivni davčni dolg. Davčni dolg izterjuje davčni organ v postopku davčne izvršbe (DURS 2010b).

Preglednica 1: Dolg na dan 31. 12. v letih 2007, 2008 in 2009 (v EUR)

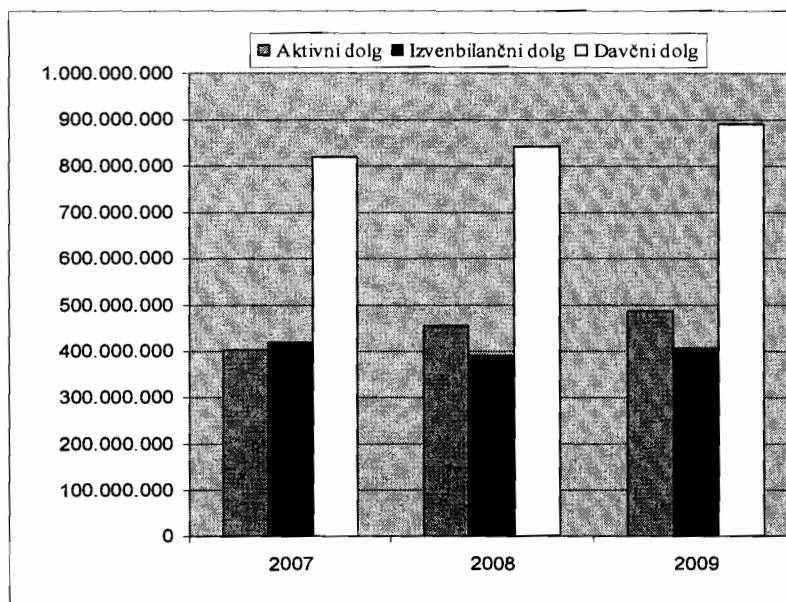
DOLG	2007	2008	2009	ind 2009/2007	ind 2009/2008
Aktivni dolg	401.959.623	451.926.268	485.968.984	120,9	107,5
Zunajbilančni dolg	416.666.780	388.918.246	406.066.002	97,5	104,4
Davčni dolg	818.620.403	840.844.514	892.034.986	109	106,1

Vir: DURS 2010b.

Iz razpredelnice je razvidno stanje davčnega dolga 31. 12. za leta 2007, 2008 in 2009. Opazimo, da davčni dolg vsa tri leta narašča. Davčni dolg na dan 31. 12. 2009 znaša 892 milijonov EUR. V letu 2009 se je davčni dolg povečal za 6,1 % v primerjavi z letom 2008 in

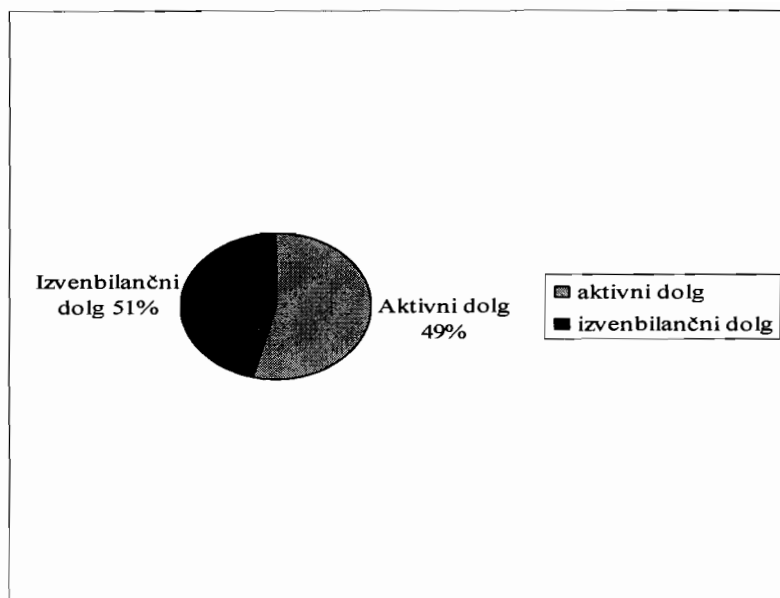
za 9,0 % v primerjavi z letom 2007. Aktivni davčni dolg se je povečal za 7,5 % v primerjavi z letom 2008 in kar za 20,9 % v primerjavi z letom 2007. Podatki o aktivnem davčnem dolgu niso tako zastrašujoči, ker je verjetnost poplačila tega dolga precejšnja.

Bolj skrbijo podatki o zunajbilančnem dolgu, kjer je poplačilo dolga zelo malo verjetno. Ta dolg se je povečal za 4,4 %, primerljivo z letom 2008, glede na leto 2007 pa se je celo nekoliko znižal, in sicer za 2,5 %.

Slika 1: Stanje davčnega dolga

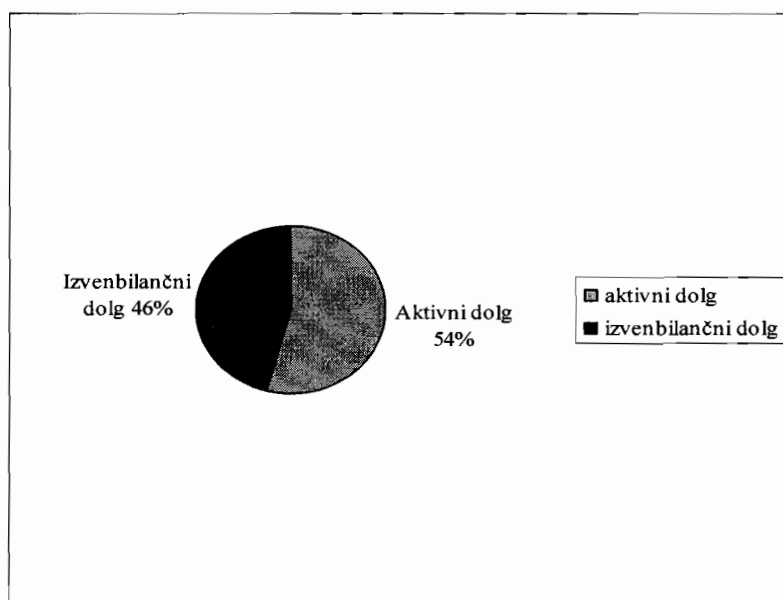
Vir: DURS 2010b.

Slika 2: Prikaz aktivnega in zunajbilančnega dolga 2007

Vir: DURS 2010b.

V letu 2007 je bilo v davčnem dolgu 402 mio EUR oziroma 49 % aktivnega dolga in 417 mio EUR oziroma 51 % zunajbilančnega dolga.

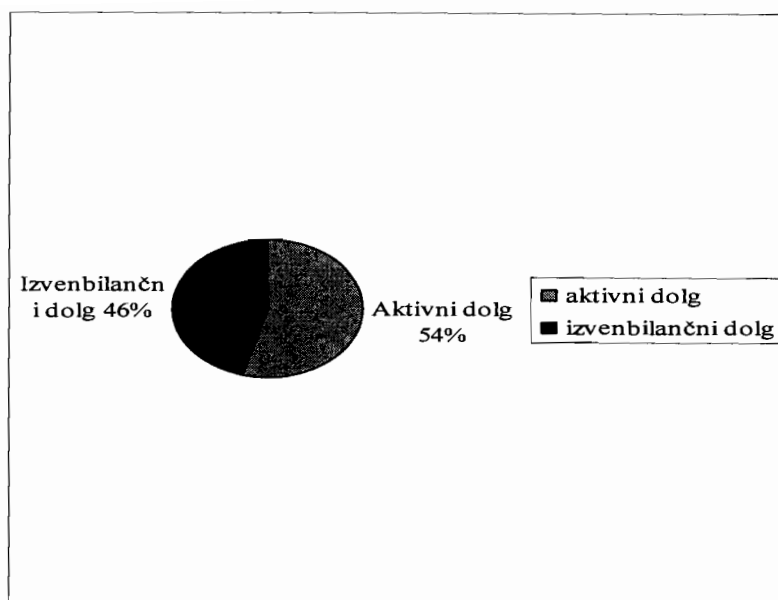

Slika 3: Prikaz aktivnega in zunajbilančnega dolga 2008

Vir: DURS 2010b.

V letu 2008 je bilo v davčnem dolgu 452 mio. EUR oziroma 54 % aktivnega dolga in 389 mio. EUR oziroma 46 % zunajbilančnega dolga.

Slika 4: Prikaz aktivnega in zunajbilančnega dolga 2009

Vir: DURS 2010b.

V letu 2009 je bilo v davčnem dolgu 486 mio. EUR oziroma 54 % aktivnega dolga in 406 mio. EUR oziroma 46 % zunajbilančnega dolga.

Značilnost aktivnega dolga je, da davčni organ še ni izčrpal vseh sredstev prisile, ki jih davčna zakonodaja predvideva za izterjavo tega. Verjetnost, da bo aktivni dolg izterjan, je velika.

Za pogojno izterljivi oziroma zunajbilančni dolg je značilno, da je davčni organ izčrpal skoraj vsa sredstva prisile za izterjavo tega. Pomenljiv je podatek, da je kar 46 odstotkov celotnega dolga v zunajbilančni evidenci, kjer je možnost poplačila dolga zelo majhna (DURS 2010b).

Struktura aktivnega dolga v letu 2009 po blagajnah:

- davki, ki so vir financiranja državne blagajne, predstavljajo 60,6 % aktivnega dolga (294,5 milijona EUR), sledijo prispevki in davki, ki so vir financiranja blagajne ZPIZ z 23,6 % aktivnega dolga (114,7 milijona EUR), blagajne ZZZS z 12 % aktivnega dolga (58,3 milijona EUR) in blagajne občin s 3 % aktivnega dolga (14,4 milijona EUR).

Preglednica 2: Aktivni dolg po blagajnah na dan 31. 12. 2007, 2008 in 2009 (v EUR)

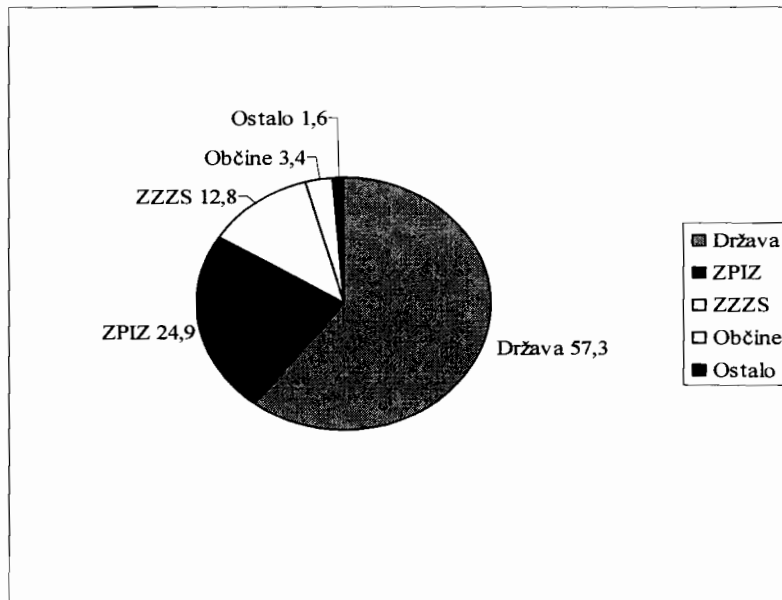
BLAGAJNA	2007	2008	2009	IND 2008/2007	IND 2009/2008
Država	230.241.341	272.570.044	294.481.469	118,4	108,0
ZPIZ	100.094.952	106.544.656	114.702.697	106,4	107,7
ZZZS	51.592.805	53.793.179	58.370.327	104,3	108,5
Občine	13.711.675	13.936.799	14.419.207	101,6	103,5
Ostalo	6.318.850	5.081.590	3.995.284	80,4	78,6
Skupaj	401.959.623	451.926.268	485.968.984	112,4	107,5

Vir: DURS 2010b.

Iz razpredelnice lahko razberemo, da se je aktivni davčni dolg leta 2009 glede na leto 2008, izraženo v odstotkih, najbolj povečal pri ZZZS, in sicer za 8,5 %, sledi država z 8 %, ZPIZ s 7,7 %, občine s 3,5 %, ostali aktivni dolg pa se je precej znižal, in sicer za 21,4 %. Če pa pogledamo v absolutnih zneskih v EUR, se je aktivni dolg najbolj povečal pri državi (za 21,9 mio. EUR), sledijo ZPIZ (8,2 mio. EUR), ZZZS (4,6 mio. EUR), občine (0,5 mio. EUR), ostali aktivni dolg pa se je znižal za 1,1 mio. EUR.

Če primerjamo leto 2009 z letom 2007, pa ugotovimo, da se je aktivni dolg države povečal za 27,9 %, dolg ZPIZ za 14,6 %, dolg ZZZS za 13,1 %, dolg občin za 5,2 %, medtem ko se je ostali aktivni dolg zmanjšal za 36,8 %.

Skupni aktivni dolg se je leta 2009 v primerjavi z letom 2008 povečal za 7,5 %, v primerjavi z letom 2007 pa kar za 20,9 %.

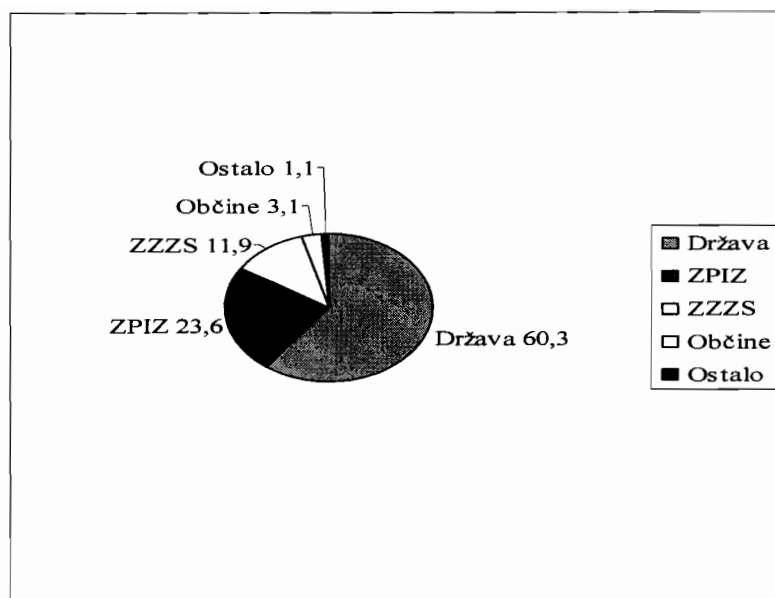

Slika 5: Delež aktivnega dolga po blagajnah 2007

Vir: DURS 2010b.

Struktura aktivnega dolga v letu 2007 po blagajnah:

- davki, ki so vir financiranja državne blagajne, predstavljajo 57,3 % aktivnega dolga (230,2 milijona EUR), sledijo prispevki in davki, ki so vir financiranja blagajne ZPIZ, s 24,9 % aktivnega dolga (100,1 milijona EUR), blagajne ZZZS z 12,8 % aktivnega dolga (51,6 milijona EUR), blagajne občin s 3,4 % aktivnega dolga (13,7 milijona EUR) in ostali aktivni dolg z 1,6 % (6,3 milijona EUR).

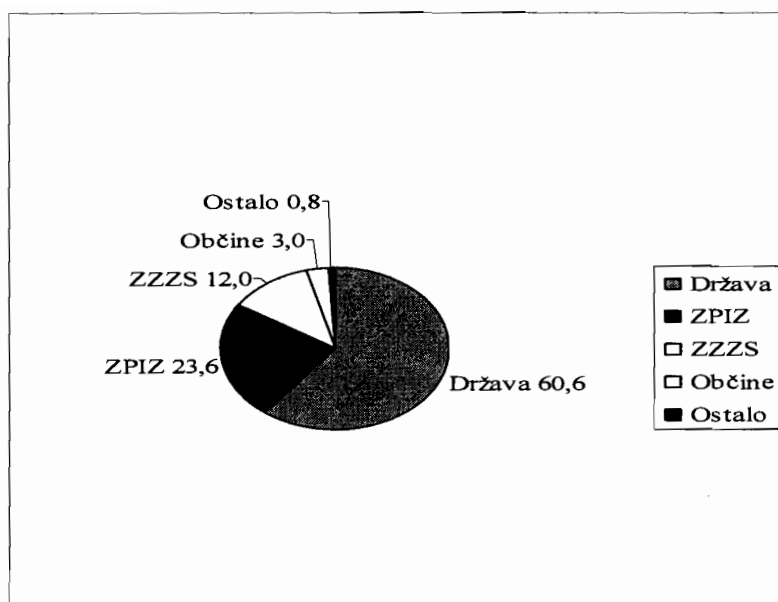

Slika 6: Delež aktivnega dolga po blagajnah 2008

Vir: DURS 2010b.

Struktura aktivnega dolga v letu 2008 po blagajnah:

- davki, ki so vir financiranja državne blagajne, predstavljajo 60,3 % aktivnega dolga (272,6 milijona EUR), sledijo prispevki in davki, ki so vir financiranja blagajne ZPIZ, s 23,6 % aktivnega dolga (106,5 milijona EUR), blagajne ZZZS z 11,9 % aktivnega dolga (53,8 milijona EUR), blagajne občin s 3,1 % aktivnega dolga (13,9 milijona EUR) in ostali aktivni dolg z 1,1 % (5,1 milijona EUR).

Slika 7: Delež aktivnega dolga po blagajnah 2009

Vir: DURS 2010b.

Struktura aktivnega dolga v letu 2009 po blagajnah:

- davki, ki so vir financiranja državne blagajne, predstavljajo 60,6 % aktivnega dolga (294,5 milijona EUR), sledijo prispevki in davki, ki so vir financiranja blagajne ZPIZ, s 23,6 % aktivnega dolga (114,7 milijona EUR), blagajne ZZZS z 12 % aktivnega dolga (58,3 milijona EUR), blagajne občin s 3 % aktivnega dolga (14,4 milijona EUR) in ostali aktivni dolg z 0,8 % (4,0 milijona EUR).

Zaradi trenutne likvidnostne situacije v državi se pogosto zgodi, da zavezanci plačujejo davčne obveznosti z nekajdnevno zamudo, kar pa dejansko pomeni, da so kljub nekajdnevnim zamikom v plačilu obravnavani kot davčni dolžniki. V primeru, da zavezanec zamuja s plačilom le za kakšen dan, je ta na seznamu dolžnikov. Kot primer lahko navedemo, da je bilo od zapadlih obveznosti iz naslova DDV na dan 31. 12. 2009 od 1. 1. 2010 do vključno 20. 1. 2010 poplačanega kar za 30,2 milijona EUR dolga (DURS 2010b).

Ocenjujemo, da je povečanje davčnega dolga posledica plačilne nediscipline in nelikvidnosti kot odseva trenutne gospodarske krize in tudi načina poslovanja nekaterih poslovnih subjektov. Marsikateri poslovni subjekt ne more v roku poravnati davčnih in drugih obveznosti zaradi podaljševanja plačilnih rokov njegovih poslovnih partnerjev (DURS 2010b).

4.2 Rezultati davčne izvršbe

V zadnjih treh letih je DURS z različnimi aktivnostmi in ukrepi izterjal 1,5 milijarde EUR dolga. Samo v letu 2009 je bilo dolžnikom poslanih 368.637 pisnih opominov, 184.832 sklepov o davčni izvršbi in opravljenih 15.516 telefonskih opominov za dolg v znesku 1,8 milijarde EUR. Rezultat vseh teh obsežnih aktivnosti in ukrepov v letu 2009 je poplačilo 607,6 mio davčnega dolga, kar je za 21,1 % več kot v letu 2008 in za 48,6 % več kot v letu 2007. Navedeni rezultati so bili doseženi z boljšo organizacijo dela in poenostavitvijo ter standardizacijo postopkov na področju izterjave, brez kakršnih koli dodatnih človeških ali materialnih virov. Na zaposlenega na področju davčne izvršbe povprečno pripada 870 dolžnikov in 3.525.830 EUR davčnega dolga. Vsak zaposleni na področju izterjave je v letu 2009 povprečno izterjal 2.401.526 EUR (DURS 2010b).

Preglednica 3: Izterjan dolg v letih 2007, 2008 in 2009 (v EUR)

AKTIVNOSTI DAVČNE IZVRŠBE				IND	IND
	2007	2008	2009	2009/2007	2009/2008
Pisno opominjanje	139.749.502	181.876.656	249.929.034	178,8	137,4
Telefonsko opominjanje	70.065.121	72.620.898	77.252.039	110,3	106,4
Sklepi o davčni izvršbi	199.066.728	246.804.956	280.404.967	140,9	113,6
Skupaj izterjan dolg	408.881.351	501.302.510	607.586.040	148,6	121,2

Vir: DURS 2010b.

Na učinkovito davčno izvršbo kaže tudi gibanje izterjanega dolga in delež izterjanega dolga v vseh pobranih javnofinančnih prihodkih, ki jih pobira DURS. Delež izterjanih javnofinančnih prihodkov se iz leta v leto povečuje, kar lahko pripišemo predvsem gospodarski krizi in tudi večni plačilni nedisciplini, kar zahteva intenzivno in hitro davčno izvršbo (DURS 2010b).

Delež izterjanih javnofinančnih prihodkov se je povečal iz 3,7 % v letu 2007 na 5,4 % v letu 2009 (DURS 2010b).

Preglednica 4: Delež JFP v letih 2007, 2008 in 2009 (v EUR)

JFP	2007	2008	2009
JFP	11.062.545.124	12.114.316.250	11.191.147.990
Izterjani JFP	408.881.351	501.302.510	607.586.040
Delež izterjanih JFP	3,7 %	4,1 %	5,4 %

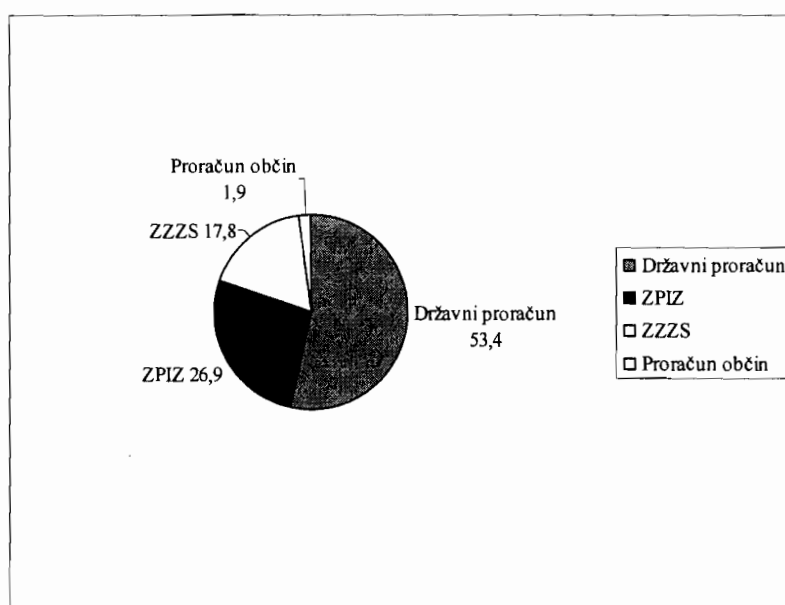
Vir: DURS 2010b.

4.3 Pobiranje javnofinančnih prihodkov

Preglednica 5: Podatki o JFP po blagajnah (v milijonih EUR)

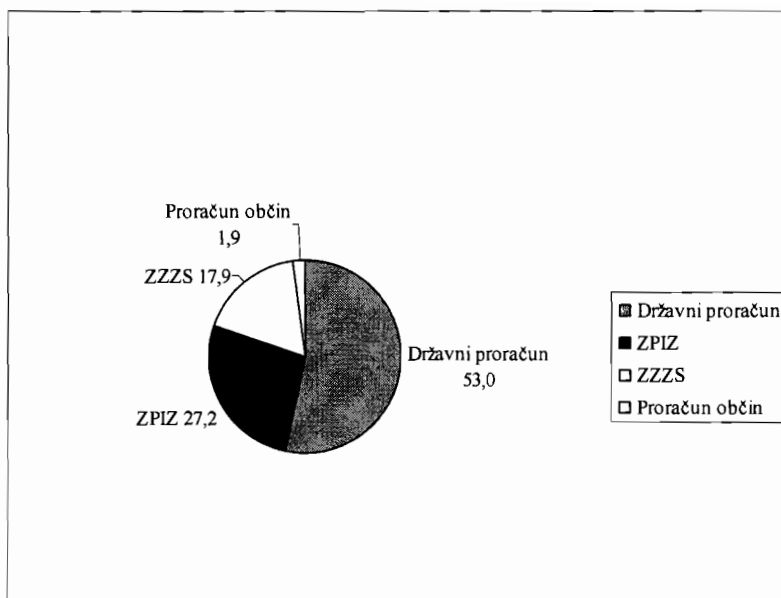
PREJEMNIK SREDSTEV	2007		2008		2009		IND	IND	IND
	2007	%	2008	%	2009	%	08/07	09/08	09/07
Državni proračun	5.903,6	53,4	6.421,4	53,0	5.407,5	48,3	108,8	84,2	91,6
ZPIZ	2.979,1	26,9	3.299,5	27,2	3.347,6	29,9	110,8	101,5	112,4
ZZZS	1.964,6	17,8	2.165,3	17,9	2.215,8	19,8	110,2	102,3	112,8
Proračun občin	212,1	1,9	227,6	1,9	220,0	2,0	107,3	96,7	103,7

Vir: DURS 2010b.

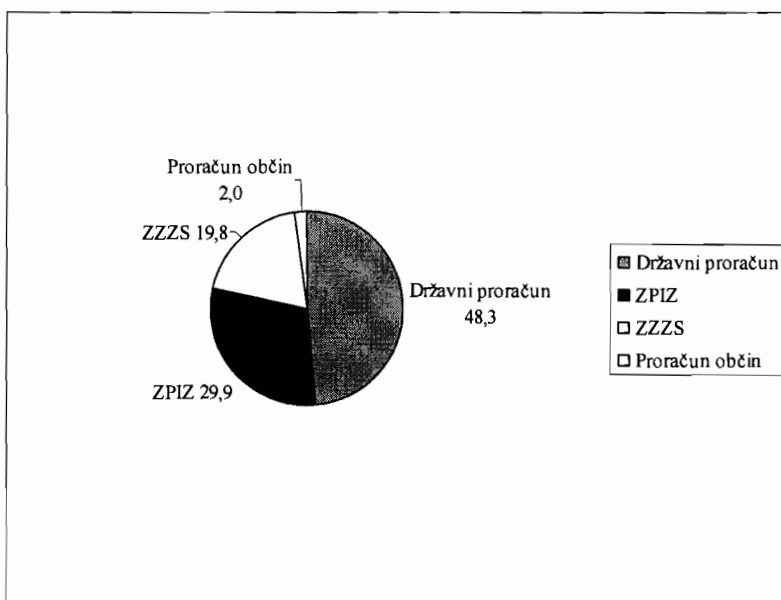
Slika 8: Struktura pobranih JFP 2007

Vir: DURS 2010b.

Slika 9: Struktura pobranih JFP 2008

Vir: DURS 2010b.

Slika 10: Struktura pobranih JFP 2009

Vir: DURS 2010b.

4.4 Ovire in predlogi ukrepov pri delu davčne izvršbe

Davčna uprava se je že pred nastankom gospodarske in finančne krize nanjo ustrezno pripravila. Brez teh priprav bi vse blagajne, ki jih polni DURS, imele bistveno večje težave. Projektno vodenje ter natančno definirani cilji in spremljanje teh so pripomogli k izjemnim rezultatom. Vzpostavili so projekt obvladovanja davčnega dolga s ciljem in namenom spremljanja gibanja davčnega dolga, pravočasne zaznave sprememb in predlaganja vseh potrebnih ukrepov za obvladovanje davčnega dolga. Veliko so naredili na področju poenotenju dela davčnih uradov, maksimalno dogradili možnosti na obstoječem računalniškem sistemu, kot je masovno in centralno tiskanje pisnih opominov in sklepov o davčni izvršbi. S promocijo elektronske izmenjave podatkov za posredovanje zahtevkov v davčno izvršbo med predlagatelji denarnih nedavčnih obveznosti so posodobili strukturo elektronske izmenjave podatkov za posredovanje zahtevkov v postopek davčne izvršbe. Hkrati so izvedli poenotenje šifranta tujih predlagateljev, vrste terjatev in TRR ter evidentirali vseh 952 predlagateljev. Med največje predlagatelje sodijo Policija, sodišča in mestna redarstva. S 33 predlagatelji so sklenili dogovor o elektronski izmenjavi podatkov v zadevi davčne izvršbe. Število teh se iz meseca v mesec povečuje, zato bodo nadaljevali aktivnosti za vzpostavitev čim več elektronske izmenjave podatkov s predlagatelji (DURS 2010b).

Na podlagi dogovora s CURS v okviru MF je pristojnost davčne izvršbe iz naslova sodnih taks, pravnega postopka in kazenskega postopka s spremembo Zakona o davčni službi (ZDS-1C) 1. 7. 2009 prešla na CURS. Drugo fazo prenosa, za zahtevke iz naslova upravnih taks in ZUP, so izvedli 1. 1. 2010. Pred njimi je še zadnja in hkrati najobsežnejša predaja zahtevkov za davčno izvršbo iz naslova glob, ki jo bodo izvedli 1. 1. 2012 (DURS 2010b).

5 ZAKLJUČEK

Kot smo povedali že uvodoma, predstavljajo tekoči javnofinančni prihodki glavni vir prihodkov državnega proračuna, zato je zelo pomembno, da je davčna uprava pri pobiranju teh karseda učinkovita. V zaključni projektni nalogi smo ugotovili, da je davčna uprava pri izterjavi dolga vse učinkovitejša, saj je leta 2009 izterjala kar za 48,6 % več dolga kot leta 2007. V zadnjih 3 letih je davčna uprava izterjala za 1,5 milijarde evrov dolga. Po drugi strani pa se davčni dolg iz leta v leto povečuje. Davčni dolg je sestavljen iz zunajbilančnega in aktivnega dolga. V letu 2009 se je davčni dolg denimo povečal za 9 % glede na leto 2007. Nekoliko boljši je podatek, da se je zunajbilančni dolg leta 2009 znižal za 2,5 % glede na leto 2007. Za ta dolg je značilno, da je njegovo poplačilo malo verjetno. Na drugi strani pa se je aktivni dolg povečal kar za 20,9 % glede na leto 2007. Poplačilo tega dolga je precej verjetno.

Ne glede na vse povedano predstavlja davčni dolg leta 2009 skoraj 8 % vseh pobranih javnofinančnih prihodkov. Z drugimi besedami to pomeni, da dolgujemo skoraj 900 milijonov evrov, kar ocenjujemo kot zelo veliko.

Hipoteza

Naša hipoteza je, da je davčna uprava pri pobiranju in izterjavi davkov vse učinkovitejša, po drugi strani pa se dolg iz leta v leto povečuje.

Z analizo smo ugotovili, da je učinkovitost davčne uprave pri izterljivosti dolga vse večja. Res pa je, da se davčni dolg iz leta v leto povečuje, čeprav se zunajbilančni dolg malenkostno znižuje. Iz dnevnih poročil, novic, prebranega in videnega lahko sklepamo, da se dolg povečuje zaradi plačilne nediscipline. S krizo se je plačilna nedisciplina samo še poglobila. Največkrat so pri vsem tem najbolj na udaru predvsem delavci, samostojni podjetniki, družbe z neomejeno odgovornostjo in podizvajalci. Omenili smo samostojne podjetnike in družbe z neomejeno odgovornostjo, ker se pri teh izterjava dolga izvrši na celotno premoženje posameznika, v skrajnem primeru lahko gre celo za izterjavo nepremičnine.

Enostavnega odgovora na to, kako urediti razmere, ni. Morda bi bilo treba zakonsko urediti plačilno nedisciplino, uvedba stečajnega postopka bi morala biti hitrejša, hitrejši in bolj učinkovit bi moral biti nadzor nad neplačniki. Mogoče se ti ukrepi zdijo preveč radikalni, vendar če podjetje ni zmožno plačevati, je bolje, da gre v stečaj, kot da zaposleni ne dobivajo plač in jim podjetje ne plačuje prispevkov.

LITERATURA

- Cvikl, Milan Martin in Etelka Korpič-Horvat. 2007. *Proračunsko pravo*. Ljubljana: GV Založba.
- Fidermuc, Katarina. 2010. *DURS ne sme pobrati vsega*. [Http://www.delo.si/clanek/100484](http://www.delo.si/clanek/100484) (17. 4. 2010).
- Kovač, Matjaž. 2008. *Davki od a do ž*. Ljubljana: Primath.
- Ministrstvo za finance RS. 2011. Ekonomska klasifikacija. *Bilten javnih financ* 13 (1): 119-124.
- SLONEP. 2008. *Davčni postopek*. [Http://www.slonep.net/finance/davki/davcni-postopek](http://www.slonep.net/finance/davki/davcni-postopek) (29. 4. 2010).
- Škof, Bojan. 2007. *Obdavčitev prometa nepremičnin po novem*. Maribor: Davčni inštitut.
- Tratar, Boštjan in Janez Šinkovec. 2002. *Zakon o davčnem postopku s komentarjem*. Ljubljana: Oziris.
- Volk, Dida. 2009. *Izvršba – izterjava denarnih terjatev*. Ljubljana: Planet GV.
- Žibert, Franc. 2003. *Davčna teorija in politika*. Novo mesto: Visoka šola za upravljanje in poslovanje Novo mesto.

VIRI

- DURS. 2008. *Poročilo o delu davčne uprave v letu 2008*. [Http://www.durs.gov.si/fileadmin/durs.gov.si/pageuploads/Davcni_uradi_in_uradne_ure/Letna_poro_ila_o_delu_DURS/LETNO-POROCILO-2008.pdf](http://www.durs.gov.si/fileadmin/durs.gov.si/pageuploads/Davcni_uradi_in_uradne_ure/Letna_poro_ila_o_delu_DURS/LETNO-POROCILO-2008.pdf) (18. 4. 2010).
- DURS. 2010a. *Organizacija in naloge davčne službe*. [Http://www.durs.gov.si/si/o_davcni_upravi/organizacija_in_naloge_davcne_sluzbe](http://www.durs.gov.si/si/o_davcni_upravi/organizacija_in_naloge_davcne_sluzbe) (3. 2. 2010).
- DURS. 2010b. *Poročilo davčne uprave*. [Http://www.durs.gov.si/fileadmin/durs.gov.si/pageuploads/Sporocila_za_medije/Porocilo_Davcne_uprave_Vladi_RS.pdf](http://www.durs.gov.si/fileadmin/durs.gov.si/pageuploads/Sporocila_za_medije/Porocilo_Davcne_uprave_Vladi_RS.pdf) (23. 3. 2010).
- Zakon o davčnem postopku (ZDAVP-1). *Uradni list RS*, št. 54/04.
- Zakon o davčnem postopku (ZDAVP-2). *Uradni list RS*, št. 117/06.
- Zakon o davčni službi (ZDS-1C). *Uradni list RS*, št. 40/09.
- Zakon o dohodnini (ZDOH-2). *Uradni list RS*, št. 117/06
- Zakon o javnih financah (ZJF). *Uradni list RS*, št. 79/99.
- Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP). *Uradni list RS*, št. 80/99.
- Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (ZZZDR). *Uradni list RS*, št. 69/04.

